30 cm storio kultūrinis sluoksnis. Pagal archeologinius radinius – plokštinių koklių duženas ir buitinės keramikos šukes – jis datuojamas XVII–XVIII a. (2 pav.). Turgaus gatvėje ištirtuose šurfuose 16–18 aptiktos pastatų liekanos ir archeologiniai radiniai datuojami XVIII–XX a.

Lapkričio mėnesį Vilniaus gatvėje vykdyti archeologiniai tyrimai, kurių metu šurfų 6, 7 ir 9 vietose buvo ištirtos 3 perkasos, kiekviena 2x10 m dydžio – iš viso 60 m^2 plotas. Tyrimų metu nustatyta, kad perkasos 1 centrinėje dalyje, kuri ribojasi su šurfu 9, 25–30 cm storio kultūriniame sluoksnyje (3 pav.) aptikti pavieniai plokštinių koklių fragmentai ir buitinės keramikos šukės datuojamos XVII–XVIII a. Perkasose 2 ir 3 (šurfų 6 ir 7 vietos), maždaug 10 cm storio kultūriniame sluoksnyje archeologinių radinių neaptikta.

The investigations in Salantai

In 2010, investigations were conducted in three stages in the historic part of Salantai (Kretinga District). In stage I, a watching brief was conducted on Laivių, Vilniaus, A. Salio, Taikos, and Kalno Streets and in Turgaus Square and a late 19th–20th-century cultural layer was recorded in the 1 km long power line trench. In stage II, 23 2 x 2 m and 4 1 x 2 m test pits (a total of 100 m^2) were excavated at the site of the planned sewer line on Dariaus ir Girėno, Vilniaus, Žemaitės, Kalendos, Kalno, J. Janonio, and Palangos Juzės Streets (Fig. 1). Under the early 19th-century paving on Vilniaus Street, a cultural layer up to 30 cm thick with sherds of 17th–18th-century panel (*Blattkacheln*) stove tiles (Fig. 2) and household pottery was recorded at a depth of 50–80 cm below the current ground's surface. In stage III, three 2 x 10 m trenches (a total of 60 m^2) were excavated at three locations on Vilniaus Street and a 25–30 cm thick cultural layer (Fig. 3) with isolated 17th–18th-century panel stove tile fragments and household potsherds was found in one trench.

SEMELIŠKĖS

Linas Girlevičius

Tyrimai Semeliškėse, Užupio gatvėje 20

2010 m. gegužės mėnesį atlikti žvalgomieji tyrinėjimai Semeliškių miestelyje, Užupio g. 20 (Elektrėnų sav.). Čia numatoma rekonstruoti buvusių parapijos namų pastatą, į ŠV nuo šio pastato įrengti automobilių stovėjimo aikštelę bei atkurti Užupio gatvės dalį, esančią į ŠV nuo Šv. Lauryno bažnyčios (Užupio g. 22). Teritorija, kurioje planuojama atlikti statybos ir rekonstrukcijos darbus, patenka į valstybės saugomo kultūros paveldo objekto – Semeliškių miestelio (UK 17106) teritoriją.

Archeologiniai tyrimai šioje miestelio dalyje iki šiol nebuvo atliekami. Bažnyčia Semeliškėse pirmąkart pastatyta 1501 ar 1502 m. Dabartinis Semeliškių Šv. Lauryno bažnyčios pastatas statytas apie 1783 m. 2007 m. keičiant bažnyčios grindis, po jomis rastas laidojimo rūsys – požeminis koridorius su šonuose esančiomis kriptomis. Numatomas rekonstruoti Šv. Lauryno bažnyčios parapijai priklausantis medinis pastatas pastatytas 1932 m. Po jo V dalimi yra rūsys.

Žvalgomųjų tyrinėjimų metu ištirti 6 šurfai, tyrinėtas 14,8 m^2 plotas. Archeologinių radinių aptikta visuose šurfuose. Kultūri-

1 pav. Šurfo 3 bendras vaizdas. L. Girlevičiaus nuotr.
Fig. 1. General view of test pit 3.

2 pav. Šurfe 3 aptikta glazūruota plytelė. L. Girlevičiaus nuotr.
Fig. 2. A glazed tile discovered in test pit 3.

nio sluoksnio storis 40–100 cm, šurfe 4 jis didesnis. Prie numatomo rekonstruoti pastato kastuose šurfuose 1 ir 3 (1 pav.) fiksuotas storiausias natūraliai susiformavęs kultūrinis sluoksnis. Čia galima išskirti 3 ar 4 kultūrinio sluoksnio horizontus. Ankstyviausias kultūrinio sluoksnio horizontas datuojamas XVI a. pradžia ir sietinas su bažnyčios statyba šioje Semeliškių dalyje. Kai kurie radiniai (gotikinės plytos fragmentas, glazūruota plytelė (2 pav.) leidžia teigti, kad bažnyčia ir greta stovėjęs klebonijos (?) pastatas galėję būti mūriniai. Storiausia kultūrinio sluoksnio dalis susiformavo XVI a. II pusėje – XVII a. I pusėje. Aptikta šio laikotarpio archeologinių radinių – buitinės keramikos, koklių fragmentų. Atsekami smėlio, molio, perdegusių produktų sluoksniai ir tarpsluoksniai, kuriuos, matyt, reiktų laikyti susiformavusiais po 1655 m. – Semeliškių nusiaubimo vadinamojo Maskvos karo metu. Viršutiniai kultūriniai sluoksnio horizontai susiformavę XVII a. II pusėje – XX a.

Šurfe 2, kastame numatomos įrengti automobilių stovėjimo aikštelės vietoje, ir šurfe 5, kastame pievoje netoli bevardžio upelio į PV nuo pastato Užupio g. 20, vertinga apatinė kultūrinio sluoksnio dalis. Šiuose šurfuose aptikta mažai radinių – intensyvi ūkinė, buitinė veikla zonose, kur kasti tie šurfai, tikriausiai nevyko. Tikėtina, kad čia kultūrinis sluoksnis dėl santykinai nedidelio jo storio gali būti apardytas vėlesnės ūkinės veiklos. Šurfe 4, kastame į PV nuo pastato Užupio g. 20, taip pat fiksuotas gana storas kultūrinis sluoksnis. Čia, matyt, aptiktos gamybinės – keramikos degi-

mo – *krosnies* liekanos (3 pav.). Į žemę buvęs įgilintas statinys ir greta jo liekanų rasti radiniai (4 pav.) datuojami XVI a. pabaiga – XVII a. I puse. Ateityje būtų tikslinga detaliau ištirti šio, tikėtina, gamybinio objekto liekanas, tačiau prieš atliekant tokius tyrimus reikia numatyti lėšas ne tik archeologiniams tyrinėjimams, bet ir šio archeologinio–architektūrinio objekto konservavimui. Kol tokių lėšų nesama, didesnės apimties žemės darbų šurfo 4 zonoje reikėtų vengti. Juolab, kad netoliese kasto šurfo 6 vietoje vertingo kultūrinio sluoksnio nerasta – numatytus požeminius inžinerinius tinklus galima projektuoti kad ir šio šurfo zonoje.

Atliktų archeologinių žvalgomųjų tyrinėjimų duomenys leidžia teigti, kad gali tekti pakoreguoti Semeliškių miestelio saugomos teritorijos ribas. Racionaliausia tai būtų padaryti jau atlikus archeologinius tyrimus pastato Užupio g. 20 rekonstrukcijos metu. Nuoseklūs Semeliškių miestelio archeologiniai tyrimai suteiks naujų duomenų apie šios Lietuvos vietovės praeitį.

The field evaluation at Užupio Street 20

In 2010, six test pits (a total of 14.8 m^2) were excavated on a plot that belongs to the Catholic parish and is situated near the Church of St Lawrence in the town of Semeliškės (Elektrėnai Municipality) (Fig. 1). The reconstruction of one of the buildings belonging to the parish is planned. The earliest cultural layer horizon found during the evaluation dated to the early 16th century. This is confirmed by historical data that a church was erected far from the manor site in this part of the city in 1501 or 1502. The finds discovered during the evaluation allow one to think that the church building, parts of it, or a nearby building could have been brick. Mostly 16th–17th-century finds were discovered during the evaluation (Figs. 2, 4). The remains of a suspected 17th-century ceramic kiln were discovered in one test pit (Fig. 3).

0 5 cm

4 pav. Šurfe 4 aptiktas plokštinio koklio fragmentas. L. Girlevičiaus nuotr.

Fig. 4. A fragment of a panel stove tile (Blattkachel) discovered in test pit 4.

0 5 cm

3 pav. Šurfo 4 ir jame atkastos keramikos gaminių degimo krosnies liekanų vaizdas. L. Girlevičiaus nuotr.

Fig. 3. View of test pit 4 and the ceramic kiln unearthed in it.

SKUODAS

Roma Songailaitė

Tyrinėjimai Skuodo istoriniame centre

2010 m. Skuodo istorinėje miesto dalyje buvo vykdomi žvalgomieji tyrinėjimai. Rugpjūčio–rugsėjo mėnesiais tirta būsimos šiluminės trasos vieta Gedimino gatvės Š pusėje (automobilių stovėjimo aikštelėje), rugsėjo–lapkričio mėnesiais – 0,4 kV oro linijos keitimo į 0,4 kV požeminių elektros kabelių linijų